

Mål C-161/23**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

16 mars 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Satversmes tiesa (Författningsdomstolen, Lettland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

14 mars 2023

Klagande vid Satversmes tiesa:

VL

ZS

LIREVA INVESTMENTS LIMITED

VI

*FORTRESS FINANCE Inc.***Motpart:**

Latvijas Republikas Saeima (Republiken Lettlands parlament)

Saken i målet vid den nationella domstolen

Prövning av huruvida artiklarna 124.6, 125.3 och 126.3.¹ i Kriminālprocesa likums (straffprocesslagen) är förenliga med artikel 92 första och andra meningen i Latvijas Republikas Satversme (Republiken Lettlands författning).

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

På grundval av artikel 267 FEUF vill den hänskjutande domstolen få klarlagt följande: i) Omfattas den nationella lagstiftning som har beaktats i det nationella målet, enligt vilken en nationell domstol får fatta beslut om förverkande av

vinning av brott i ett separat förfarande rörande egendom som förvärvats på ett olagligt sätt, av tillämpningsområdet för direktiv 2014/42/EU och för rambeslut 2005/212/RIF? ii) Ska de omtvistade bestämmelserna rörande styrkande av egendomens brottsliga ursprung anses vara förenliga med den rätt till en rättvis rättegång som stadfästs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och i det ovannämnda direktivet? iii) För det fallet att de omtvistade bestämmelserna anses vara oförenliga med unionsrätten, får då rättsverkningarna av dem bestå så länge bestämmelserna gäller?

Tolkningsfrågor

1.1. Omfattas en nationell lagstiftning enligt vilken en nationell domstol får fatta beslut om förverkande av vinning av brott i ett separat förfarande rörande egendom som förvärvats på ett olagligt sätt, vilket avskiljs från det straffrättsliga huvudförfarandet innan det slås fast att brott föreligger och innan en person har fällts till ansvar för brottet, och som även föreskriver att förverkande ska ske på grundval av material som hämtats från det straffrättsliga förfarandet, av tillämpningsområdet för direktiv 2014/42, särskilt artikel 4, och för rambeslut 2005/212, särskilt artikel 2?

1.2. Om fråga 1 besvaras jakande, ska då nationella bestämmelser om styrkande av egendomens brottsliga ursprung i förfaranden om egendom som förvärvats på ett olagligt sätt som det som föreskrivs i de omtvistade bestämmelserna, anses vara förenliga med den rätt till en rättvis rättegång som stadfästs i artiklarna 47 och 48 i stadgan och i artikel 8.1 i direktiv 2014/42?

1.3. Ska principen om unionsrättens företräde tolkas så, att den utgör hinder för att en författningsdomstol i en medlemsstat, som prövar en talan om författningsstridighet mot en nationell lagstiftning som har förklarats vara oförenlig med unionsrätten, slår fast att rättssäkerhetsprincipen är tillämplig och att rättsverkningarna av denna lagstiftning består med avseende på den period då lagstiftningen gällde?”

Anförda unionsbestämmelser

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan): artikel 47 första stycket och andra stycket första meningen, samt artikel 48.1.

Rådets rambeslut 2005/212/RIF av den 24 februari 2005 om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott (nedan kallat rambeslutet): skäl 10 och artiklarna 1, 2 och 4.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/42/EU av den 3 april 2014 om frysning och förverkande av hjälpmedel vid och vinning av brott i Europeiska

unionen (nedan kallat direktiv 2014/42): skälen 9, 15, 22, 38 och 38 samt artiklarna 1.1, 2.4, 4, 5 och 8.1.

EU-domstolens praxis:

Domstolens dom av den 19 mars 2020, Agro In 2001, C-234/18, EU:C:2020:221, punkterna 56 och 57.

Domstolens dom av den 28 oktober 2021, Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, C-319/19, EU:C:2021:883, punkterna 36, 37 och 41.

Domstolens dom av den 21 oktober 2021, Okrazhna prokuratura – Varna, C-845/19 och C-863/19, punkt 75.

Domstolens dom av den 22 juni 2021, Latvijas Republikas Saeima (Prickning för överträdelser av trafikregler), C-439/19, EU:C:2021:504, punkterna 132 och 133.

Europadomstolens praxis

Dom meddelad av stora avdelningen den 28 juni 2018, G.I.E.M. S.r.l. m.fl. mot Italien, mål nr 1828/06, punkterna 211, 223–225 och 233.

Dom av den 12 maj 2015, Gogitidze m.fl. mot Georgien, mål nr 36862/05, punkterna 102 och 103.

Dom av den 25 maj 1986, Gogitidze m.fl. mot Georgien, mål nr 8562/79, punkt 44.

Dom av den 27 oktober 1993, Dombo Beheer B.V. mot Nederländerna , mål nr 14448/88, punkt 33.

Dom av den 15 juli 2010, Šikić mot Kroatien, mål nr 9143/08, punkt 52.

Anförda nationella bestämmelser

Latvijas Republikas Satversme (Republiken Lettlands författning; nedan kallad författningen): artikel 92 första och andra meningen, där det föreskrivs att ”var och en ska kunna göra sina rättigheter och berättigade intressen gällande vid en opartisk domstol. Var och en ska anses vara oskyldig så länge han eller hon inte har förklarats vara skyldig enligt lag.”

Krimināllikums (strafflagen): artikel 70.¹⁰, om särskilt förverkande av egendom, och artikel 70.¹¹ punkt 1, om egendom som har förvärvats på ett olagligt sätt.

Kriminalprocessa likums (straffprocesslagen): artikel 124, om föremålet för bevisningen, punkt 6, artikel 125, om faktisk legal presumtion, punkt 3, och artikel 126, om rättssubjekt och bevisbörda, punkt 3¹ (nedan kallade de omtvistade bestämmelserna). Den nuvarande lydelsen av de omtvistade bestämmelserna gäller sedan den 24 december 2019.

Artikel 356 i straffprocesslagen innehåller bestämmelser om förfarandet för att slå fast att egendom har förvärvats på ett olagligt sätt.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Enligt artikel 124.6 i straffprocesslagen ska det i straffrättsliga förfaranden och i förfaranden rörande egendom som förvärvats på ett olagligt sätt, anses styrkt att egendomen har ett brottsligt ursprung om bevisupptagningen visar att det är troligare att egendomen har ett brottsligt ursprung än ett lagligt ursprung.

Enligt artikel 125.3 i straffprocesslagen ska det anses styrkt att den egendom med hjälp av vilken penningtvätt har utförts har förvärvats på ett olagligt sätt om den person som är föremål för det straffrättsliga förfarandet inte lämnar trovärdiga förklaringar rörande egendomens lagliga ursprung och om den samlade bevisningen ger den som ansvarar för förfarandet skäl att anta att det troligaste är att egendomen har ett brottsligt ursprung.

I artikel 126.3¹ i straffprocesslagen föreskrivs att om en person som är föremål för ett straffrättsligt förfarande gör gällande att egendomen inte ska anses ha förvärvats på ett olagligt sätt, åligger det den personen att styrka att egendomen i fråga har ett lagligt ursprung. Om personen inte lämnar trovärdig information rörande egendomens lagliga ursprung inom den föreskrivna tiden, ska han eller hon inte längre ha möjlighet att få ersättning för den skada som uppstått till följd av de restriktioner som beslutats i det straffrättsliga förfarandet vad beträffar möjligheten att förfoga över egendomen.

- 2 Till följd av de fem mål om författningsstridighet i vilka klagandena har väckt talan vid Satversmes tiesa (nedan kallad den hänskjutande domstolen), har frågan huruvida de omtvistade bestämmelserna är förenliga med artikel 92 första och andra meningen i författningen väckts vid den domstolen. Klagandena i målet vid Satversmes tiesa anser att de omtvistade bestämmelserna inte är förenliga med artikel 92 första och andra meningen i författningen, jämförd med de garantier som föreskrivs i artikel 8 i direktiv 2014/42 och med rambeslut 2005/212.
- 3 Av handlingarna i målet framgår att flera separata straffrättsliga förfaranden har inletts i Lettland i enlighet med artikel 195.3 i strafflagen på grund av misstankar om penningtvätt i stor skala. Dessa förfaranden befinner sig fortfarande på förundersökningsstadiet. I samtliga dessa straffrättsliga förfaranden beslagtogs den som ansvarar för förfarandet finansiella tillgångar eller fastigheter tillhörande klagandena vid Satversmes tiesa. Därefter inledde denne förfaranden rörande den

olagligt förvärvade egendomen och översände handlingarna rörande egendomen till den domstol som handlade målen i fråga. I samtliga dessa förfarandens slogs det i lagkraftvunna domstolsavgöranden fast att egendomen tillhörande klagandena vid Satversmes tiesa hade förvärvats på ett olagligt sätt och det beslutades att den skulle förverkas och tillfalla staten.

Parternas huvudargument

- 4 Klagandena vid Satversmes tiesa har gjort gällande att de omtvistade bestämmelserna inte säkerställer iakttagandet av principen om parternas likställdhet i processen och att de åsidosätter principen om presumtion för oskuld. De anser att direktiv 2014/42 är tillämpligt på förfaranden rörande egendom som har förvärvats på ett olagligt sätt och att de garantier som föreskrivs i artikel 8.1 i det direktivet följaktligen ska tillämpas på de personer vars egendom har förverkats i de förfarandena, vilket innebär att de personer som har anknytning till egendomen ska tillförsäkras rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol. Klagandena menar att eftersom förfarandena rörande egendom som förvärvats på ett olagligt sätt genomförs enligt principerna om förverkande utan någon fällande brottmålsdom och inte enligt principerna om utvidgat förverkande i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2014/42, ska någon faktisk legal presumtion inte tillämpas i de förfarandena.
- 5 Klagandena vid Satversmes tiesa anser att när den som ansvarar för förfarandet har slagit fast att det kan presumeras att egendomen har ett brottsligt ursprung, åläggs de på ett oproportionerligt sätt en skyldighet att styrka att egendomen har ett lagligt ursprung och de erbjuds inte tillräckliga och effektiva processuella garantier för att motbevisa presumptionen. Följaktligen menar de att i förfaranden rörande egendom som har förvärvats på ett olagligt sätt, kan den som ansvarar för förfarandet ha en mer gynnad ställning än den person som har anknytning till egendomen.
- 6 Den institution från vilken den angripna rättsakten härrör, det vill säga parlamentet, anser att de omtvistade bestämmelserna är förenliga med såväl principen om parternas likställdhet i processen som principen om oskuldspresumtion. Förfarandena rörande egendom som har förvärvats på ett olagligt sätt är avsedda att användas i situationer där frågan om egendomens brottsliga ursprung behöver avgöras innan det har slagits fast att en person har gjorts sig skyldig till brott i enlighet med de i lag föreskrivna förfarandet. Lettlands internationella åtaganden innefattar en skyldighet att införa ett regelverk som säkerställer att egendom som förvärvats på ett olagligt sätt förverkas. Detta följer även av direktiv 2014/42.

Kortfattad redogörelse för skälen till att begära förhandsavgörande

- 7 Mot bakgrund av att de omtvistade bestämmelserna ingår i en lagstiftning som reglerar förfaranden rörande förverkande av vinning av brott, är det vid denna

prövning relevant att beakta artiklarna 47 och 48 i stadgan, direktiv 2014/42 och rambeslut 2005/2012.

- 8 Den hänskjutande domstolen anser att de brott som har anknytning till förfarandena rörande egendom som har förvärvats på ett olagligt sätt omfattas av det materiella tillämpningsområdet för direktiv 2014/42. Dessutom föreskrivs att det straff som ska följa på sådana brott är frihetsberövande i mellan tre och tolv år, vilket motsvarar det straff som föreskrivs i artikel 2.1 i rambeslut 2005/212.
- 9 EU-domstolen har slagit fast att direktiv 2014/42 och det rambeslut 2005/212 som det däri hänvisas till, syftar till att ålägga medlemsstaterna att införa gemensamma minimiregler om förverkande av hjälpmedel och vinning som har samband med brott, för att underlätta det ömsesidiga erkännandet av domstolsavgöranden om förverkande inom ramen för ett straffrättsligt förfarande. Direktiv 2014/42 reglerar således inte förverkande av hjälpmedel och vinning härrörande från olaglig verksamhet som beslutats av en domstol i en medlemsstat inom ramen för, eller efter, ett förfarande som inte avser fastställande av ett eller flera brott. Ett sådant förverkande omfattas nämligen inte av de minimiregler som fastställs i direktivet, i enlighet med artikel 1.1 i direktivet, och regleringen därav omfattas således av medlemsstaternas behörighet, som anges i skäl 22 i direktivet, att föreskriva mer omfattande befogenheter i sin nationella lagstiftning. Följaktligen ska den hänskjutande domstolen pröva huruvida direktiv 2014/42, och det rambeslut som det hänvisas till där, kan tillämpas på de bestämmelser om förfaranden rörande egendom som har förvärvats på ett olagligt sätt som finns i straffprocesslagen.
- 10 De omtvistade bestämmelserna avser styrkande av egendomens brottsliga ursprung i ett separat förfarande rörande egendom som har förvärvats på ett olagligt sätt innan domstolens slutliga dom i brottmålet. Lagstiftarens avsikt med att förlägga prövningen av egendomsfrågorna till ett särskilt förfarande, var att av processekonomiska skäl få till stånd en snabb och effektiv lösning på egendomsfrågor som uppkommer under straffrättsliga förfaranden. I detta förfarande fastställs inte en persons ansvar för brott, utan där avgörs bara huruvida egendomen har förvärvats på ett olagligt sätt eller har anknytning till ett brott. Just detta förfarande rörande egendom som förvärvats på ett olagligt sätt motsvaras av det som i den lettiska juridiska doktrinen kallas ”förfarande *in rem*” och där avgörs egendomsfrågorna slutgiltigt. Om ett förfarande avseende egendom som förvärvats på ett olagligt sätt ingår i det inledande skedet av det straffrättsliga förfarandet och domstolen, inom ramen för detta förfarande, konstaterar att egendomen har förvärvats på ett olagligt sätt, prövar domstolen inte längre, inom ramen för huvudförfarandet, frågan om denna egendoms ursprung. I förfaranden rörande egendom som förvärvats på ett olagligt sätt prövas således inte om personen har gjort sig skyldig till brott; dessa förfaranden bygger inte på en fällande dom och i sak är de inte avhängiga det straffrättsliga förfarande där brottet utreds eller utgången av detta.
- 11 Det innebär att direktiv 2014/42, liksom rambeslut 2005/212 som det hänvisas till, skulle kunna tolkas på så sätt att det inte är tillämpligt på det förfarande rörande

egendom som förvärvats på ett olagligt sätt som föreskrivs i straffprocesslagen, eftersom det, genom domstolsbeslutet, fastställs att egendomen har förvärvats på ett olagligt sätt innan det har konstaterats att ett brott har begåtts och en person har förklarats vara skyldig till detta brott.

- 12 Europadomstolen har prövat huruvida ett förverkande utan att det har meddelats en fällande dom motsvarar ett straff i den mening som avses i artikel 7 i europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad Europakonventionen), och funnit att utgångspunkten för att göra en sådan bedömning är huruvida förverkandet sker efter ett avgörande genom vilket det slås fast att personen har gjort sig skyldig till ett brott. Denna bedömning påverkas emellertid även av andra faktorer, såsom förfarandets karaktär och syfte och förverkandets omfattning, liksom förfarandets beskaffenhet så som det definieras i den nationella lagstiftningen och hur det kan tillämpas.
- 13 Enligt lettisk lag ska, i förfaranden som rör egendom som förvärvats på ett olagligt sätt, den bevisning som ligger till grund för egendomens anknytning till brottet eller till egendomens brottsliga ursprung urskiljas i det brottmål som är föremål för en brottsutredning. I dessa förfaranden har parterna rätt att lägga fram bevisning, men slutsatserna rörande egendomens anknytning till brottet eller egendomens brottsliga ursprung bygger bland annat på det material som inhämtats i det straffrättsliga huvudförfarandet.
- 14 I artikel 4.2 i direktiv 2014/42 föreskrivs att direktivet under vissa omständigheter även är tillämpligt i fall där det har påbörjats ett straffrättsligt förfarande rörande ett brott, men där det inte har meddelats någon fällande dom i det förfarandet. Det finns ingen rättspraxis från Europeiska unionens domstol om denna bestämmelse.
- 15 På grundval av denna bestämmelse, jämförd med artikel 2.4 i direktiv 2014/42, skulle slutsatsen kunna dras att direktiv 2014/42 även under vissa omständigheter är tillämpligt på förfaranden rörande förverkande av vinning av brott som inte syftar till att slå fast att ett eller flera brott har begåtts eller som inte följer direkt på ett sådant förfarande, det vill säga förverkande av vinning av brott utan att det föreligger någon fällande dom. Dessutom skulle lydelsen av artikel 4.2 i direktiv 2014/42 bland annat kunna tolkas så att den redovisning av skäl för att kunna besluta om förverkande som finns där inte är uttömmande.
- 16 I mål nr 2022-32-01 skulle följaktligen tolkningen av direktiv 2014/42 och av rambeslut 2005/212 kunna leda till olika slutsatser när det gäller frågan huruvida bestämmelserna i straffprocesslagen om förfaranden rörande egendom som förvärvats på ett olagligt sätt, omfattas av medlemsstaternas behörighet enligt skäl 22 i det direktivet, och huruvida de rättsakterna följaktligen inte är tillämpliga på ett sådant förfarande.
- 17 Hittills har dessa rättsakter inte tolkats med avseende på ett förfarande för förverkande av egendom som förvärvats på ett olagligt sätt som föreskrivs i den

nationella rätten och som inte genomförs inom ramen för ett civilrättsligt förfarande och som inleds på grundval av en samling bevis som finns i ett straffrättsligt förfarande, innan det slås fast att det föreligger ett brott och innan en person förklaras vara skyldig till det brottet. Det är mot bakgrund av de faktiska och rättsliga omständigheter som prövats av Satversmes tiesa, inte så uppenbart hur direktiv 2014/42 och rambeslut 2005/212 ska tolkas och tillämpas, med beaktande av deras syfte att förbättra förverkanden av egendom i brottmål i Europeiska unionen, att det inte föreligger något rimligt tvivel om tillämpningsområdet för dessa rättsakter.

- 18 Om bestämmelserna i straffprocesslagen om förfarandet för förverkande av egendom som förvärvats på ett olagligt sätt omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2014/42 och för rambeslut 2005/212 till vilket det hänvisas där, är medlemsstaterna skyldiga att vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att de berörda personerna genom de åtgärder som föreskrivs i direktivet har rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol för att tillvarata sina rättigheter. Artikel 48 i stadgan å sin sida rör presumtionen för oskuld.
- 19 Genom artikel 124.6 i straffprocesslagen införs sänkta beviskrav när det gäller egendom som förvärvats olagligt (”övervägande sannolikhet”), vilket innebär att i förfarandet rörande egendom som har förvärvats på ett olagligt sätt, är den som ansvarar för förfarandet inte skyldig att styrka att det är ställt utom rimligt tvivel att egendomen har ett brottsligt ursprung. Från och med den tidpunkten då den som ansvarar för förfarandet informerar den person som har anknytning till egendomen att det presumeras att egendomen har förvärvats på ett olagligt sätt, ankommer det på den personen, om han eller hon anser att egendomen inte ska anses ha förvärvats på ett olagligt sätt, att styrka att egendomen har ett lagligt ursprung. Om den personen inte kan lämna någon trovärdig förklaring rörande egendomens lagliga ursprung och om den sammantagna bevisningen ger den som ansvarar för förfarandet skäl att anse att det troligaste är att egendomen har ett brottsligt ursprung, så ska det enligt artikel 125.3 i straffprocesslagen anses styrkt att den egendom med hjälp av vilken penningtvätten skett har förvärvats på ett olagligt sätt.
- 20 Ett förfarande som inte leder till att ett straff döms ut eller till en fällande dom har inte samband med ”en anklagelse för brott” i den mening som avses i artikel 6.1 i Europakonventionen. Förverkande av egendom som har förklarats vara vinning av brott till följd av ett förfarande rörande egendom som förvärvats på ett olagligt sätt, ska anses vara en ”reglering” av nyttjandet av egendomen i den mening som avses i artikel 1 i tilläggsprotokollet till Europakonventionen och följaktligen har det förfarandet även samband med prövningen av en persons civila rättigheter och skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i konventionen. Principen om parternas likställdhet i processen ingår i begreppet ”rättvis rättegång”, vilket, i betydelsen rimlig balans, tillämpas i såväl civilrättsliga som straffrättsliga förfaranden. Denna princip innebär att var och en av parterna ska ges rimlig möjlighet att företräda sig själv, vilket innefattar framläggande av bevisning,

under omständigheter som inte medför att denna part försätts i ett avsevärt sämre läge jämfört med motparten.

- 21 Enligt lettisk lag syftar visserligen förfarandet rörande egendom som har förvärvats på ett olagligt sätt inte till att slå fast att en person är skyldig till brott, men presumptionen för oskuld åsidosätts inte bara när det konkret slås fast att personen har gjort sig skyldig till brott, utan även när det görs en prövning som medför att det kan slås fast personen gjort sig skyldig till brott.
- 22 Det finns således ett nära samband mellan prövningen av huruvida egendomen har ett brottsligt ursprung och frågan huruvida egendomen i fråga har använts för penningtvätt. Det är troligt att den slutsats som den som ansvarar för förfarandet eller domstolen drar betraktas som en prövning av personens ansvar när det gäller förövandet av ett brott. Följaktligen skulle slutsatsen kunna dras att de omtvistade bestämmelserna ålägger den person som har anknytning till egendomen en skyldighet att motbevisa presumptionen att han eller hon har medverkat i penningtvätt. En sådan situation strider mot principen om presumption för oskuld.
- 23 För det fallet att de omtvistade bestämmelserna omfattas av unionsrättsakternas tillämpningsområde, föreligger det följaktligen tvivel om huruvida en nationell lagstiftning, som i ett förfarande rörande egendom som har förvärvats på ett olagligt sätt föreskriver en faktisk legal presumption beträffande egendomens brottsliga ursprung och ålägger den person som har anknytning till egendomen en skyldighet att styrka att egendomen har lagligt ursprung, är förenlig med rätten till ett effektivt rättsmedel i artikel 47 i stadgan, principen om presumption för oskuld i artikel 48 i stadgan samt de garantier som föreskrivs i direktiv 2014/42.
- 24 Den hänskjutande domstolen vill även att EU-domstolen ska uttala sig om huruvida rättsverkningarna av de omtvistade bestämmelserna ska bestå.
- 25 Enligt artikel 32.1 i Satversmes tiesas likums (lagen om författningsdomstolen) är en dom av den hänskjutande domstolen slutgiltig och verkställbar så snart den har meddelats. Enligt artikel 32.3 i denna lag ska en bestämmelse som den hänskjutande domstolen har förklarat strida mot en överordnad rättsregel anses vara ogiltig från och med den dag då domstolens dom offentliggörs, såvida den inte beslutar annorlunda. Enligt artikel 31.11 i lagen om författningsdomstolen får den hänskjutande domstolen i sin dom ange när en angripen bestämmelse som har förklarats strida mot en överordnad rättsregel ska upphöra att gälla. För att fastställa den konkreta tidpunkt då den omtvistade bestämmelsen upphör att gälla, bedömer den hänskjutande domstolen om det finns skäl för att ogiltigförklara den omtvistade bestämmelsen med retroaktiv verkan. För att avgöra när den omtvistade bestämmelsen upphör att gälla ska det göras en avvägning mellan, å ena sidan, rättssäkerhetsprincipen och, å andra sidan, vissa personers grundläggande rättigheter.
- 26 Av dessa överväganden följer att om den hänskjutande domstolen skulle finna att de omtvistade bestämmelserna inte är förenliga med artikel 92 första och andra

meningen i författningen, stadgan, direktiv 2014/42 och rambeslut 2005/212, bör den avgöra från och med vilken tidpunkt de bestämmelserna ska upphöra att gälla.

- 27 Enligt EU-domstolen är det endast i undantagsfall som den, med tillämpning av den allmänna rättssäkerhetsprincip som ingår i unionens rättsordning, kan se sig föranledd att begränsa berörda personers möjlighet att åberopa en av domstolen tolkad bestämmelse i syfte att ifrågasätta rättsförhållanden som har tillkommit i god tro. För att en sådan begränsning ska kunna komma i fråga, måste två väsentliga kriterier vara uppfyllda, nämligen att de berörda har handlat i god tro och att det föreligger en risk för allvarliga störningar. En sådan begränsning kan endast tillåtas i den dom varigenom den begärda tolkningen meddelas.
- 28 Den hänskjutande domstolen anser att det i förevarande mål ska beaktas att förverkandet av den egendom som erhållits på ett olagligt sätt sker för att skydda ett viktigt allmänintresse och att det syftar till att värna om rättsstatsprincipen.
- 29 Den nuvarande lydelsen av de omtvistade bestämmelserna gäller sedan den 24 december 2019. Ett stort antal rättsförhållanden skulle påverkas av ett slutligt avgörande av den hänskjutande domstolen. Om den egendom som förvärvats på ett olagligt sätt förverkas och tillfaller staten, överförs denna egendom till statskassan. Det finns således ett nära samband mellan de omtvistade bestämmelserna och statskassan och en retroaktiv ogiltigförklaring av den skulle följaktligen kunna få negativa konsekvenser för stabiliteten i statens finanser och minska rättssäkerheten.
- 30 Den rättsliga stabiliteten utgör en viktig del av rättssäkerheten, vilken inte bara kräver ett domstolsförfarande som är reglerat utan även ett rättsligt hållbart utfall av detta. De omtvistade bestämmelserna anses vara rättsenliga och de statliga myndigheterna tillämpar dem i alla förfaranden rörande egendom som förvärvats på ett olagligt sätt.
- 31 För det fallet att det slås fast att de omtvistade bestämmelserna inte uppfyller kraven i artikel 92 första och andra meningen i författningen, i stadgan, i direktiv 2014/42 och i rambeslut 2005/212, behöver det mot bakgrund av det ovan anförda klargöras huruvida rättssäkerhetsprincipen och principen om unionsrättens företräde ska tolkas så, att det enligt dessa principer följer av omständigheterna i målet att de omtvistade bestämmelserna skulle kunna vara tillämpliga och ha kvar sina rättsverkningar tillfälligt fram till den tidpunkt som Satversmes tiesa fastställer i sitt avgörande, då dessa angripna bestämmelser ska upphöra att gälla.